

HANDI LA GETT

HANDEN SKAPAR, LÄR, FÖRENNAR

RAPPORT FRÅN THE SECOND INTERNATIONAL YOUNG HANDS CONGRESS ON YOUTH AND CRAFT.

Under tre majdagar var forskare, politiker och pedagoger som arbetar med barn och ungdom, församlade i Helsingfors för att diskutera hantverkets betydelse för samhällsutvecklingen.

Det var andra gången som arrangören, den finska Hantverks- och Konstorganisationen och det finska utbildningsministeriet, inbjudit delegater från hela Europa, Afrika och USA till en kongress av detta slag.

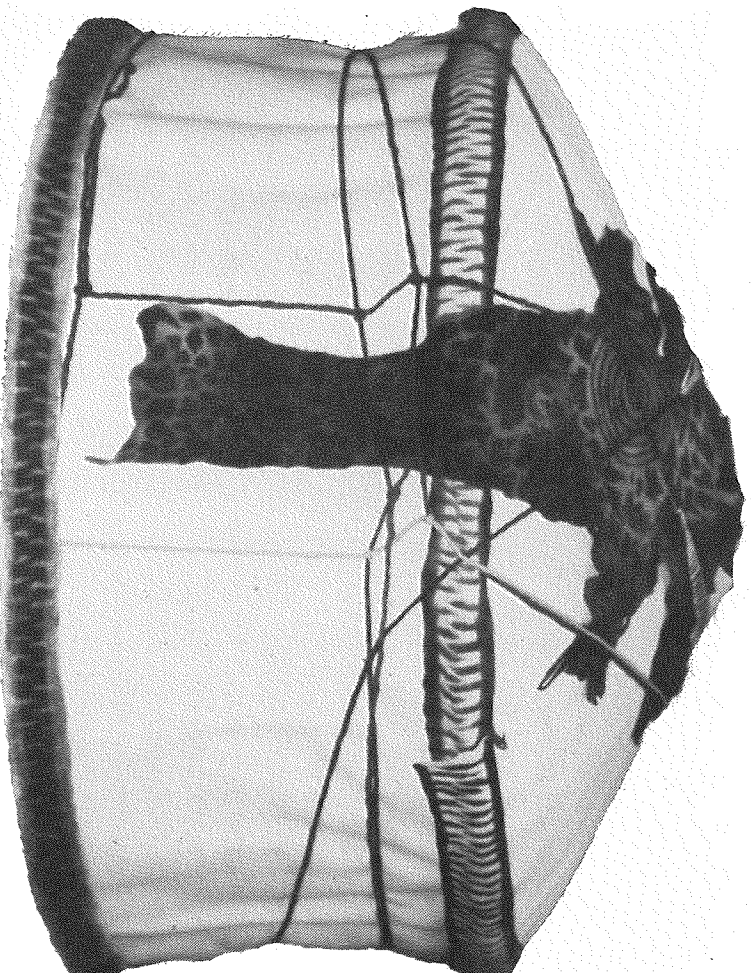
En lång rad professorer från olika fakulteter föreläste om hantverkets framtida roll utifrån såväl miljömässiga som sociala och ekonomiska aspekter.

Många talare uttryckte oro över hantverkets krympande utrymme i grundutbildningen eftersom det är vetenskapligt belagt att koordinationen mellan öga och hand är av stor betydelse i ett barns utveckling.

Samtliga föreläsare underströk behovet av att träna alla våra sinnen för att kunna lösa de miljöproblem som uppkommit och för att undvika att skapa nya. Vi måste i fortsättningen ta ansvar för att de produkter vi utvecklar kan fungera i harmoni med naturen, därom rådde full enighet.

Kongressen uttalade därför som en gemensam ståndpunkt att speciell uppmärksamhet måste fästas vid fortbildning och träning av konst- och hantverkslärare och att hantverksundervisningen måste utökas på alla nivåer inom utbildningssektorn.

Det var framför allt två föreläsare som ledde kongressen fram till denna slutsats. Den ena, Yves Pelicier, professor i psykiatri vid medicinska fakulteten i Paris, talade om arvets betydelse för mänsklig utveckling. Den andre, Eero Palo-

heimo, teknologie doktor från Helsingfors talade om behovet av en andra industriell revolution som den enda möjligheten att rädda miljön.

ARVET - EN KEDJA AV TID

Vi får aldrig tillåta oss, säger Yves Pelicier, att betrakta vårt kulturella arv som något främmande och ovidkommande ur det förflutnas fängelse.

Vi måste i stället värna om vårt arv som en källa till personlig utveckling och orginalitet. Vårt kulturella arv är också en förbindelselänk mellan individen och samhället. Ett meddelande som överförs från generation till generation, mellan företrädare och efterträdare, skapar balans och solidaritet mellan människor.

Grunden för att en ung människa ska kunna mogna och bli vuxen, är enligt Y.P, förstå att uppfatta tiden som dåtid-nutid-framtid.

Medvetandet om tiden, förståelsen av de omgivande grunderna för det egna livet, tillåter individen att förstå sin identitet.

-Jag känner mej själv och inte nå-

gon annan. Jag är inte ett halmstrå som blåser i ögonblickets vind. Jag har fått ärvra koderna och nycklarna till alla livets symboler.

Först därefter, menar Y.P, kan den mänskliga personligheten vidareutvecklas och integreras i samhället genom utbildning och genom kollektiva, känslomässiga erfarenheter.

När den unga människan däremot blir berövad släktriband eller känslomässigt arv från äldre generationer, vilket händer när ett samhällssystem slutar att fungera, då blir hon reducerad till sin egen förmåga och blir dömd att följa sina instinkter i nuets kaos.

Vad hon då i allmänhet förmår är att bara leva eller överleva. Berövad alla referenser bakåt blir den unga människan blind, frustrerad, orolig och aggressiv. Allt detta är grund till våld.

-Ditt enda sätt att bekräfta dej själv blir genom att agera, att leva utanför tiden, i en teknologisk och massmedial låtsasvärld.

Denna beskrivning, betonar Yves Pelicier, är inte ett allmänt resonemang grundat på teoretiska överväganden utan

tvärt om ett reellt, växande globalt problem.

De senaste årens uppkomst av civilt våld i olika delar av världen pekar på problemets betydelse. Vi upplever just nu en räkka av politiska händelser i Europa som leder till snabbt sönderfallande samhällssystem och dramatiska omflyttningar av stora befolkningsgrupper.

Stora grupper av människor kommer till följd av detta att bli mentalt och socialt handikappade. En oräknelig mängd föräldralösa barn kommer att bli hänvisade till ett liv i armod, inte bara i tredje världen utan också i vår omedelbara närhet, i det forna Sovjetunionen och i det sönderfallande Jugoslavien.

Yves Pelicier anser att också västvärldens industrinationer, genom den snabba teknologiska utvecklingen, löper risk att tappa bort arvets andliga betydelse för individen.

Vi kan inte vidmakthålla och utveckla ett humant samhälle om vi inte samtidigt ser till att unga människor är väl integrerade i världen.

Förberedda av tidigare generationer, förtrogna med sin rätt att efterträda och att kunna dra nytta av användbar kunskap från det förflutna.

Då förmår hon verka för samspel, rättvisa och fred.

Att bibehålla ett levande hantverk är att förvalta ett kollektivt minne och det utgör en viktig del av integrationsarbetet.

-Hantverket förenar människor, genom tidsåldrar och över kulturgränser, avslutar Yves Pelicier sitt anförande.

PRODUKTION OCH NATURTILLGÅNGAR

Även den teknologiska forskningen ser behovet att fostra "hela människor".

Eero Paloheimo, som är doktor i teknologi och dessutom finsk riksdagsman, uppe-

håll sej i sitt anförande vid den industriella utvecklingen som hitills uteslutande skett på bekostnad av miljön.

Vad vi behöver nu, menar Eero Palohimo, är en ny industriell revolution som innebär utveckling, inte av enskilda produkter, utan av hela återvinnings och kretsloppssystem.

Den framtida industriproduktionen måste utesluta användande förnybara naturtillgångar utan att förorena miljön. Detta kommer att ställa stora krav på mänsklig kreativitet.

För att klara den utmaningen måste, enligt Eero Palohimo, forskning, design och produktion anamma tre grundläggande principer: Dualism - Kretslopp - Standardisering.

KRETSLOPP

Kretsloppsprincipen, anser E.P., är förutsättningen för vår framtida existens på jorden.

Den omfattar två sammanhängande delar, energiförsörjningen och materialtillgången. Energiförsörjningen måste lösas på en godtagbar grund.

Både fossila bränslen och kärnkraft är enligt E.P. utesluta. I framtiden måste all energi produceras utan föroreningar och av förnybara naturtillgångar.

Sol-och jordenergi är de enda energikällorna som är tillräckliga.

Den andra delen, materi-

alen, kräver också ett kretsloppssystem.

Den framtida produktionen måste vara så utformad att materialen kan återvinnas i båda konsument-och produktionsledet. Detta kräver ett differenterat återvinningsystem där varje material, varje produkt, med lätthet kan nedmonteras och återföras till produktionsledet som råmaterial.

I framtiden kommer vi i praktiken inte att formge produkter utan materialflöden.

Som ett komplement till tillverkningsindustrin behöver vi också en industri för nedmontering och ett transportsystem som ombesörjer distribution av både färdiga och förbrukade produkter.

Målet för den framtida produktionen, säger E.P., kommer inte i första hand att manifesteras i överfyllda butiksdiskar utan i minskade avfallshögar.

Kretsloppsprincipen kräver ett helt nytt förhållningssätt till formgivning och produktion, men också inom forskningen måste helt nya mål formuleras.

Eero Palohimo vill där-

för uppmåna industinationernas teknologiska fakulteter att etablera forskning om återvinnings-teknologi och efterlyser samarbete med expertis inom hantverksområdet.

STANDARDISERING

Idag finns global standard för t.ex. storleken på pappersark eller för placeringen av gaspedalen i en bil. Detta kännetecknar enligt E.P. mogna produkter och standardisering är i sådana sammanhang accepterad och naturlig.

Det finns dock många tekniskt omogna produktområden, exempelvis databranschen, där olika standard

har blivit ett obehagligt verktyg i en internationell tävling. Här krävs en attitydförändring, menar E.P.

Vi borde inte godta industrins traditionella argument om produkter scm inte är äldre än tio år.

-Den här går inte att laga, det är en gammal modell och det går inte att skaffa fram reservdelar-

Den ständiga förändringen av produkterna är ofta en fråga om mcde, som syftar

till att på konstgjord väg öka konsumtionen. Något som vi konsumenter gemensamt borde motsätta oss.

Ett effektivt sätt att motverka detta resursslöseri vore att låta en internationell arbetsgrupp utarbeta standardiseringsnormer, menar E.P.

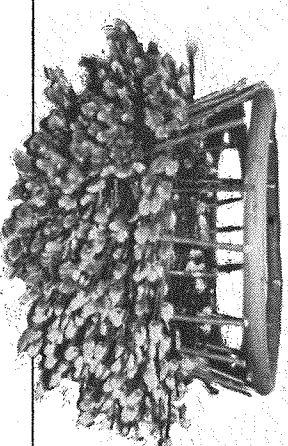
DUALISM

Även Eero Palohimo anser att vi behöver fostra kreativa människor som förmår använda alla sinnen i detta genomgripande industriella förändringsarbete som också förutsätter att vi återknyter kontakten med naturen.

Vid sidan av den industriella produktionen, måste vi därför, menar E.P., upprätthålla den gamla hantverkstradition som föregick industrialismen.

Förmågan att tillverka bruksföremål av naturmaterial och med enkla redskap är mycket viktig, anser E.P. Dels representerar den ett oumbärligt andligt värde som utvecklar vår kreativa förmåga, dels fungerar den också som ett nödsystem i en möjlig framtida kris, när komplicerade och sårbara system plötsligt kan sluta att fungera.

Lille-Mor Boman

FINSKA BARN LÄR GENOM ATT GÖRA

Det var ingen slump att Finland stod som värmland för en kongress på temat ungdomshantverk. De konstnärliga ämnena har ända sedan det obligatoriska skolsystemet infördes 1860, upprätthållit en stark ställning i finsk undervisning. Finsk pedagogik är starkt inriktad på praktiskt integrerad undervisning och innebär t.ex. att alla elever i åldern 7-16 år får obligatorisk undervisning i musik,konst,hantverk,litteratur och drama. Under 70- och 80-

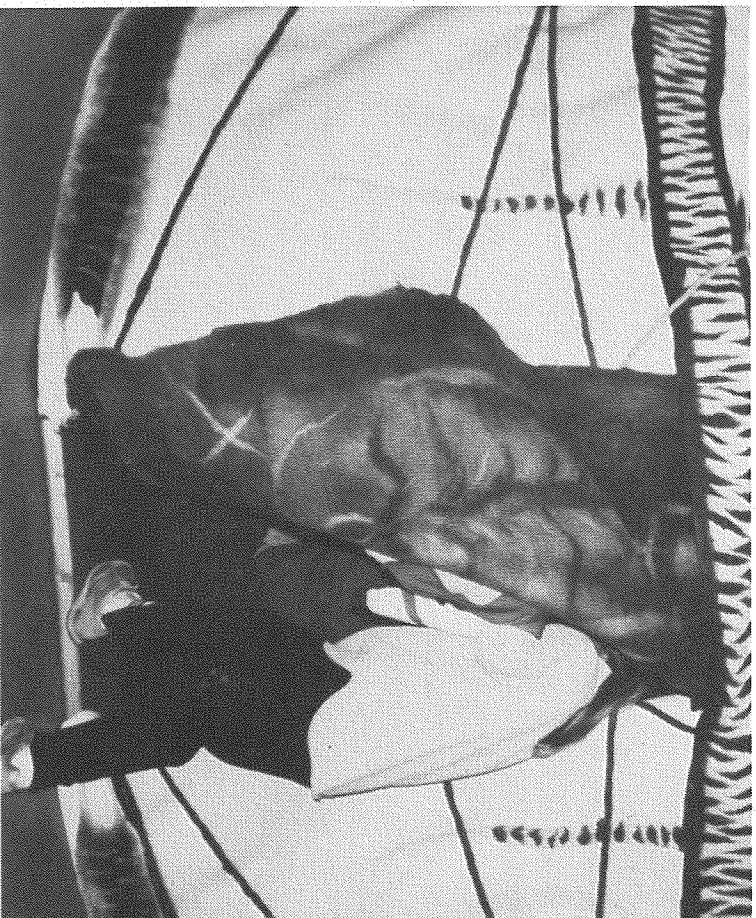
talet bildades dessutom en lång rad institutioner och organisationer som tillhandahåller undervisning bl.a.inom konst-hantverks-cirkus- och videoområdet. En nationell kommitté har till uppgift att utarbeta lokala planer för hantverksut-

bildningar. Detta sker i samarbete med kommunerna som utarbetar studiekurser för varje enskild konstform. Kommuner-

na i sin tur, träffar avtal med olika organisationer som till-

handahåller undervisning. Härigenom har bl.a. över hundra hantverksskolor kunnat växa fram runt om i Finland. Man arbetar medvetet på att koppla hantverksundervisningen till kreativa problemlösningar där miljömässiga,tekniska, och sociala faktorer vägs in. I experimentella kurser integreras också hantverket med andra konstformer som drama,dans eller visuell konst. Genom att ta initiativ till internationella kongresser fokuserar man också betydelsen av en helhetssyn på utbildningen.

LMB

lokala planer för hantverksut-

DEN SVENSKA SKOLAN - PÅ VÄG ÅT RAKT MOTSATT HÅLL?

STAMPAD SLÖJDUUNDERVISNING - RESULTATET AV NYA LÄROPLANSFÖRSLAGET!

EN PYRRHUS-SEGER

Läroplanskommitten har tagit intryck av den starka opinionen och vill behålla slöjden som obligatoriskt ämne i grundskolan.

Kommitten säger sig t.o.m. vilja stärka slöjdens ställning. Sådana påståenden kan inte skyla över att man de facto vill reducera antalet slöjdtimmar med en tredjedel från nuvarande 334 till 220 kloctimmar.

Av kommittens direktiv framgår att större vikt bör läggas vid sådana mer BESTÄNDIGA KUNSKAPER som ges i t.ex. svenska och matematik.

Ordet BESTÄNDIG ger uttryck för en klar nedvärdering av de praktiska och konstnärliga ämnenas betydelse för samhällsutvecklingen.

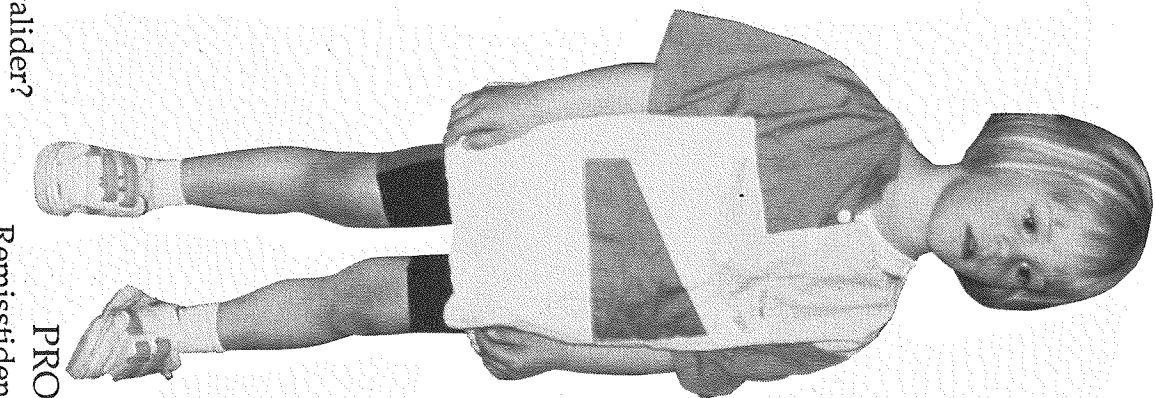
Såväl direktiven som läroplansförslaget går stick i stäv med internationell beteendeforskning som betonar vikten av att träna alla sinnen.

Gunnar Adler Carlsson, som är professor i nationaleko-

nomi, går t.o.m. så långt att han varnar för:

"En intelligenta utan känslor, den är livsfarlig. Intellectets diktatur utövas av emotionella analfabeter."

Han pläderar för att skolan måste satsa ännu mera på duktiga elever och framför allt garantera deras emotionella utbildning.

Det svenska samhället står inför ett viktigt vägval. Innebär det nya läroplansförslaget att det svenska skolsystemet kommer att föstra kreativa problemlösare eller emotionella invalider?

Hur kommer vår värdering av praktiska och konstnärliga

liga yrken att påverka av det kommittén definerar som BESTÄNDIG KUNSKAP?

Vi måste få igång en diskussion som leder till att manuell skapande arbete erkänns som en BESTÄNDIG BÄSFÄRDIGHET på samma nivå som att kunna läsa, skriva, tala och räkna.

Det nya läroplansförslaget är nu ute på remiss och har beteckningen SOU 1992:94.

LÄS - BEGRUNDA - PROTESTERA!

Remisstiden går ut i början av januari -93. Be biblioteket eller

bokhandeln att skaffa det nya läroplansförslaget. Det säljs av Allmänna Förlaget, Kundfjänt, 106 47 Stockholm, Tel: 08-739 96 30.

Skriv till eller uppvakta de riksdagsledamöter som sitter i utbildningsutskottet:

Ann-Cathrine Haglund (m) ordf, Lena Hjelm-Wallen (s) vice ordf, Rune Rydén (m), Bengt Silfverstrand (s), Margitta Edgren (fp), Ingvar Johansson (s), *) Larz Johansson (c), Margareta Israelsson (s), Bo Arvidsson (m), Berit Löfstedt (s), Ingrid Näslund (kds), Stefan Kihlberg (nyd), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ulf Melin (m), Eva Johansson (s)

*) Larz Johansson är sörmländsk riksdagsledamot och är starkt engagerad i utbildningsfrågor. Hans adress: Hustorp, Ålberga, 610 50 Jönåker.

LMB

VILKEN ROLL INTAR DEN SVENSKA HEMSLÖJDSPRÖREISEN?

EFTER SOMMARENS MYCKET VÄLBESÖKTA SLÖJDMANIFESTATION I LJULJEVALCHS KONSTHALL KRÄVS EN NOGGRANN UTVÄRDERING OCH ANALYS INFÖR FRAMTIDEN.

Nära 120 000 besökare såg utställningen, vilket placerar den på andra plats bland de mest välbesökta utställningarna i konshallens historia.

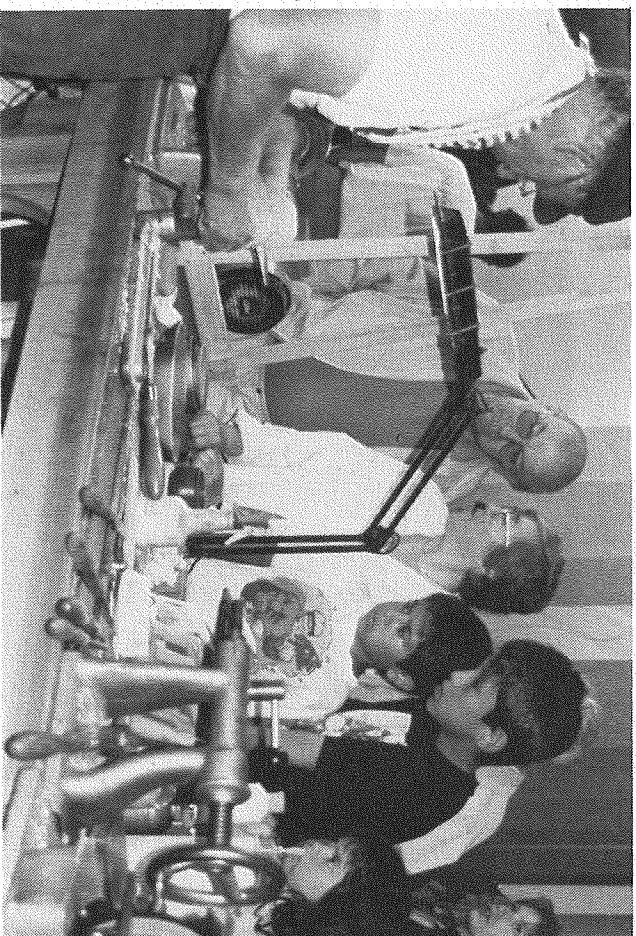
Publikrekordet innehas fortfarande av den förra hemslöjdställningen för tio år sedan. 1982 ringlade inte mindre än 150 000 tålmodiga besökare igenom de bastuvarna rummen för att se och uppleva den svenska hemslöjdens ansikte.

I sommarens utställning deltog alla län med varsin länsvecka då slöjdare och hemslöjd-konsulenter demonstrerade och

informerade om slöjdens karaktär i det egna länet.

VILL VETA MER
Ett bestående intryck från "Sörmlandsveckan" var besö-

karnas outsinliga kunskapsförst och de oräkneliga önskemålen om yrkesutbildning och kurser inom slöjd-och hantverksområdet.

VET INGENTING

En annan upptäckt, som stämmer till eftertanke, är att så många unga besökare redovisade en fundamental okunskap om svenska slöjdtraditioner och saknade förmågan att identifiera de allra vanligaste naturmaterial.

Hos dessa besökare väcktes i bästa fall en materiell fascination över utställningens alla "häftiga prylar" som kunde kittla habegäret.

SKA DOM BESTÄMMA?

Om vi antar att några av dessa unga besökare är presumtiva beslutfattare som i framtiden (fortsättning nästa sida)

ska vara motiverade att värna om våra slöjdtitioner, då krävs krafttag för att förmedla kunskap om den arbetsprocess som ligger bakom alla vackra ting som visades i Slöjdsommar-92.

Den arbetsprocessen ligger till grund för det högteknologiska samhälle vi nu lever i.

NYTT INNEHÅLL

Att vidmakthålla känslan för vårt gemensamma nationella kulturarv innebär att slöjdundervisningen rikad mot barn och ungdom måste förstärkas och ges ett kulturhistoriskt innehåll.

Läroplansförslaget innebär en reduktion av antalet slöjdtimmar i grundskolan med en tredjedel.

ÄR DETTA MÖJLIGT

På 220 timmar ska eleverna hinna lära sig att hantera en sax, sy i en knapp, fälla upp ett par byxor, sy på maskin och i bästa fall lära sig sticka.

Vad barnen på sin höjd kommer att hinna lära sig i trä-

slöjden är att en dyrbar maskinpark behövs om man ska kunna slöjda i trä.

Hur många slöjd-och textillärare hinner dessutom med att förmedla kunskap om hemslöjdtidtionens arbetsprocess?

NY ROLL FÖR HEMSLÖJDSRÖRELSEN?

Är hemslöjdrörelsen beredd att på bred front ta ansvar för denna kunskapsförmedling?

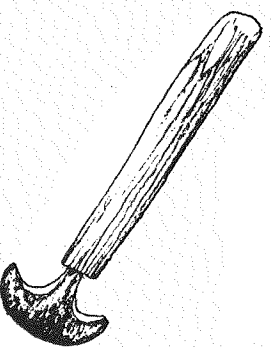
LMB

Sörmlandsveckan på Liljevaldis - många av linets hantverkare visade sitt kunnande för unga och gamla. Några lyckades kamrarn fånga i vinklet: Lars Allen, Elisabeth Hartzell, Anna Lindell, Sylvia Andersson

SÖRMILÄNDSKT HANTVERK 92 – PÅ ÄNGELN I KATRINEHOM FRAM TILL JUL!

Prisutdelning 1:a advent! Missa inte tillfället!

PLANERADE KURSER - VÅREN 1993

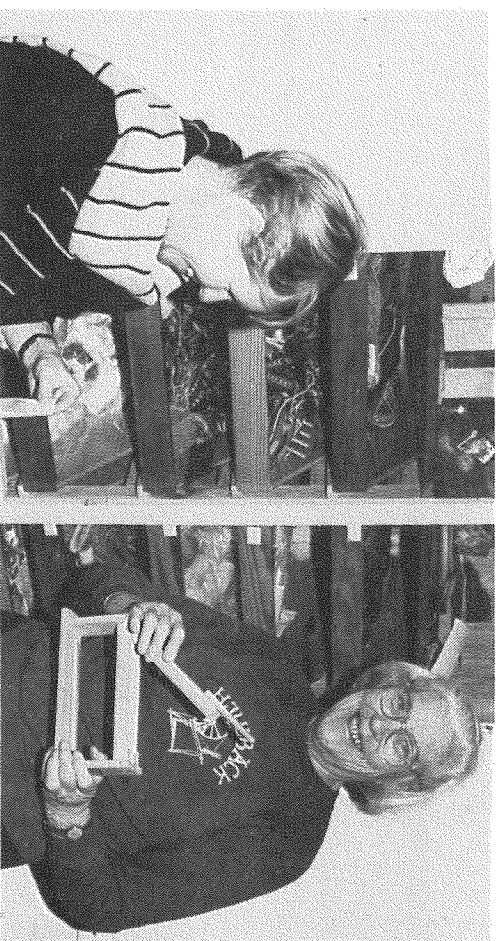
TRÅGTILLVERKNING
Lärare: Per Heldorf

SKED OCH SLEV-
TILLVERKNING
Lärare: Lars Petersson
Intresseanmälan och prospekt genom

Helena Åberg, 0155-21 29 21

HAR DU ÖNSKEMÅL OM
TEXTILA KURSER?

Hör av dej till
Lille-Mor Boman, 0155-28 18 30

ANN-MARIE v. STOCKENSTRÖM DONERAR LITTERATUR OCH REDSKAP

Inför sin åttiöarsdag funderar Ann-Marie på att dra sig tillbaka och "gå i pension".

-Nu får det vara slut på "showandet"- säger hon. -Nu ska jag bara ägna mej åt att läsa böcker och lata mej. Nu får andra ta över.

Därför har Ann-Marie donerat en ansenlig mängd facklitteratur och redskap till

Textilmuseet i Borås och till Södermanlands Läns Hemslojdförening. Tack Ann-Marie, för ett värdefullt tillskott till hemslojdföreningens arkiv. Vi lovar att efter bästa förmåga förvalta och förmedla vidare av den kunskap som donationen inrymmer.

PRENUMERERA PÅ TIDNINGEN HEMSLÖJDEN - SVERIGES VACKRASTE OCH INTRESSANTASTE TIDSKRIFT.
DU FÅR DEN BILLIGARE SOM MEDLEM I VÅR HEMSLÖJDSFÖRENING.

TIDNINGEN HANDLAGET

Redaktion:
Bie Seipel 0159-113 53
Git Palmgren 0157-930 50
Lille-Mor Boman, Helena Ågren och
Gertrud Sjölén 0155-2818 30
Postadress:
Ö. Kyrkogatan 48
611 33 Nyköping

Hör av Dig med uppgifter till kalendariet och med uppslag till artiklar och intressanta ämnesområden!